

Jakten på psykologtittelen

Anne-Kari Torgalsbøen

professor og spesialist i klinisk psykologi, Psykologisk institutt, UiO

Psykologtittelen har høy status i Norge grunnet mange års bevisst arbeid. Vår profesjon blir ikke lenger betraktet som en supplementsprofesjon. Den er nå godt etablert på egne premisser, og psykologer nyter høy anseelse i samfunnet. Med dette som bakteppe vil jeg kommentere intervjuet med Fanny Duckert i marsnummeret av Tidsskriftet, hvor hun tenker «nytt» rundt psykologers identitet. Masterne i psykologi vil ha sin identitet knyttet til det å utøve faget, hevder hun, og derfor må de også få kalle seg psykologer. Når man føler seg som psykolog, bør man også få kalle seg psykolog! Det virker som det er skapt et inntrykk blant masterutdannede at psykologtittelen er noe man har krav på fordi man studerer psykologi.

Innlegget bærer for øvrig preg av høyttenkning og sjonglering med begreper. Det fremgår ikke at dette er et innlegg i en pågående debatt om masterstudiene, som må stå for Duckerts egen regning. Snarere kan en få det inntrykk at Duckert, som instituttleder, taler på vegne av de vitenskapelig ansatte ved Psykologisk institutt. Det er derfor viktig å vite at det på ingen måte er konsensus i fagmiljøet ved instituttet om at mastere bør få bruke psykologtittelen. Som leder av et utvalg for revisjon av profesjonsstudiet i psykologi, vil jeg dessuten korrigere fremstillingen som blir gitt av profesjonsstudiet ved vårt institutt. Det forholder seg ikke slik at profesjonsutdanningen i psykologi nå har forlatt generalistmodellen og heretter skal utdanne «generelt kompetente klinikere». I det følgende vil jeg klargjøre en rekke forhold, samt imøtegå flere uttalelser i intervjuet.

Ikke bare for helsevesenet

Utvalget for revisjon av profesjonsstudiet ved Psykologisk institutt ønsket å videreføre profesjonsstudiet som en vitenskapelig basert generalistutdanning der basalfagene i større grad ble gjort mer relevante, og der studentenes grunnkompetanse ble aktualisert på en bedre måte enn tidligere. Teori og praksis er nå bedre integrert, og det er lagt til rette for en styrking av både de psykologiske allmennfunksjoner, kliniske ferdigheter og studentenes forskningskompetanse. Standardene for norsk psykologeksamen har vært styrende for utformingen. Det var, som det riktig pekes på i intervjuet, også viktig å synliggjøre vårt profesjonsstudium som et reelt seksårig integrert studieløp. Dette ble gjort ved å integrere den tidligere årsenheten i profesjonsstudiet og ved at opptaket nå skal skje på grunnlag av karakterer fra videregående skole. At det skulle dreie seg om et seksårig integrert studium i klinisk psykologi, som Duckert vil ha det til, er altså ikke tilfellet.

I Duckerts fremstilling merker jeg meg en konsekvent bruk av betegnelsen «klinisk psykolog» der det ville være mer korrekt å bruke betegnelsen psykolog. Vi utdanner nå angivelig kliniske psykologer til psykisk helsevern. At en høy andel av de nyutdannede psykologene etter noen års praksis vil arbeide innen helsevesenet, betyr ikke at norsk psykologutdanning kun er en utdanning for helsevesenet. Etter innføringen av masterutdanningen bruker Duckert konsekvent betegnelsen klinisk psykolog på de profesjonsutdannede, slik at psykologbetegnelsen senere skal kunne brukes av masterne. Klinisk psykolog blir således en måte å differensiere de psykologene på som arbeider i psykisk helsevern fra alle de andre.

Ifølge Duckert har profesjonsstudiet mindre fokus på allmennpsykologi, noe som nå skal overlates til masterne. Slike uttalelser er en tendensiøs fremstilling av hva grunnutdanningen til profesjonen psykolog innebærer. Noe av den samme mangelfulle kunnskapen om

profesjonsutdanningens oppbygging og innhold kommer til uttrykk i måten masterstudentene nå markedsfører seg på. Av våre profesjonsstudenter har jeg blitt gjort oppmerksom på at masterstudentene har startet sin merkevarebygging ved å presentere seg som ekspertene på normalpsykologi, i motsetning til profesjonsstudentene i psykologi, som angivelig kun får kompetanse innen abnormalpsykologi. Det er nettopp psykologenes grundige kunnskaper innen normalpsykologi som skiller oss fra annet helsepersonell og som gjør oss godt i stand til å vurdere patologi.

Ingen overraskelse

Jakten på psykologtittelen er nå i gang, slik de av oss som hadde motforestillinger mot innføringen av master i psykologi, fryktet da ordningen skulle implementeres. Jeg var medlem av instituttstyret på den tiden. Flere av oss argumenterte for at ingen mastere burde ha ordet psykologi i tittelen, fordi den da lett kunne forveksles med en psykologutdanning. Vi fikk den gang høre at masterne på ingen måte var interesserte verken i å bli psykologer eller gjøre krav på tittelen, men ønsket å studere faget psykologi. Nå når ordningen er innført, lar Duckert oss få vite at: «masterstudentene aksepterer at profesjonsutdannede får spesielle rettigheter i henhold til autorisasjonen og at ingen ønsker å rokke ved dette». Godt å vite, men er budskapet troverdig? For oss som har fulgt med på retorikken og diskusjonene i kjølvannet av implementeringen av masterstudiene, er det tydelig at man fra starten har hatt et mål om å gjøre masterne mest mulig lik psykologene. Utspillet om at mastere nå må få kalle seg psykologer, bør derfor ikke komme som en overraskelse. Uttalelsen om at masterne skal være et tillegg til profesjonsutdanningen og ikke en erstatning, virker i lys av dette lite overbevisende. Jeg har ikke noe imot at psykologi inngår som delkomponent i tverrfaglige masterprogrammer, men jeg er fortsatt av den oppfatning at etableringen av mastere innen delområder av psykologien er et risikoprojekt som på sikt kan bidra til å undergrave den posisjonen norske psykologer har i dag. Jeg tror det vil komme krav fra masterhold om at deres utdanning bør godkjennes som psykologutdanning etter praksis av en viss type eller varighet.

Alt å tape

For de av oss som er profesjonsbevisste, og som ikke ser poenget med å utdanne mastere i psykologi i den størrelsesorden det nå legges opp til siden det er psykologer som samfunnet etterspør, er det nødvendig å signalisere tydelig at psykologtittelen er forbeholdt de profesjonsutdannede. Når det gjelder spørsmålet om medlemskap for masterutdannede, er min vurdering at masterne har alt å vinne, og at de profesjonsutdannede psykologer alt å tape ved et medlemskap.

En identitet som psykolog er ikke noe man får i kraft av å studere psykologi. Den utvikles gjennom profesjonsstudiet og videre gjennom spesialistutdanningen. Det finnes mange ulike yrkesgrupper som utøver psykologi på ulike nivåer uten at de av den grunn vil hevde at de har identitet som psykolog. Man blir heller ikke lege, eller får identitet som lege, ved å ta en master i folkehelsevitenskap.